

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพการณ์ระหว่างปี พ.ศ. 2546 - 2547 เป็นต้นมา การบริหารการศึกษาในสถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะการบริหารการศึกษาด้านงานวิชาการนั้นมีความแตกต่างจากเดิม เนื่องด้วยการบัญญัติให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลในกฎหมายว่าด้วยระเบียบการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งนับเป็นการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญของประเทศไทย สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐาน และจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ โดยได้บัญญัติให้มีการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาด้านงานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง การบริหารการศึกษาของสถานศึกษาที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ย่อมจะมีอิสระในการบริหารการศึกษาด้านงานวิชาการ งานบุคคล งบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ตามอำนาจหน้าที่ในกรอบที่กฎหมายให้อำนาจไว้ การที่กฎหมายกำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีอิสระ มีความเข้มแข็งในการบริหารการศึกษา เพื่อให้การบริหารการศึกษาก้าวไปอย่างคล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติ โดยรวม

อย่างไรก็ตามการจะบริหารการศึกษสถานศึกษาที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายดังกล่าว ขึ้นอยู่องค์ประกอบหลายอย่างด้วยกัน เช่น ความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะการมีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระดับวุฒิการศึกษาที่สูง มีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษที่สั่งสมมานาน แสดงถึงความรู้ความสามารถในการบริหารการศึกษสามารถเป็นผู้นำในการพัฒนาสถานศึกษาได้ (ปัญญา ประเสริฐศรี. 2544 : 75) และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาที่มีสารสนเทศที่ดี มีความละเอียด ครอบคลุมการบริหารการศึกษทุกด้านของสถานศึกษา จะสามารถทำให้การบริหารการศึกษประสบความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น เพราะสารสนเทศในสถานศึกษาที่ดีผู้บริหารสามารถนำมาใช้ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ ในการบริหารการศึกษได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ระดับวุฒิการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารการศึกษของผู้บริหารสถานศึกษา และสารสนเทศที่สมบูรณ์ ครอบคลุมการบริหาร

การศึกษาทุกด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมาจะเป็นตัวขับเคลื่อนภารกิจทั้งหมดของสถานศึกษาให้ดำเนินไป ในทิศทางที่ตั้งเป้าหมายไว้ สถานศึกษาที่มีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระดับวุฒิการศึกษาสูง ตรงตาม สายงาน มากด้วยประสบการณ์ในการบริหารการศึกษา มีสารสนเทศที่ดี มีความละเอียด ครอบคลุมการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาทุกด้าน มีความเป็นปัจจุบัน ทันสมัย ย่อมเป็นปัจจัย เชื้อหนุนที่ทำให้การบริหารการศึกษาของสถานศึกษาสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะมีสารสนเทศที่ดีเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจบริหาร การศึกษาโดยเฉพาะด้านงานวิชาการซึ่งถือว่าเป็นภารกิจสำคัญในสถานศึกษานั้น การจัดทำ สารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา ต้องมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการปรับปรุงพัฒนา อย่างต่อเนื่องให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล และกระทรวงศึกษาที่ได้กำหนดให้มีการปฏิรูป การศึกษาที่ว่า “เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อันเป็นเงื่อนไขไปสู่ระบบ เศรษฐกิจฐานความรู้ ให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้ ฝึกอบรมได้ตลอดชีวิต และมีปัญญาเป็นทุนได้สร้างงาน สร้างรายได้ และนำประเทศให้รอดพ้นวิกฤตเศรษฐกิจและสังคม โดยยึดหลักการศึกษารสร้างชาติและสร้างคน โดยการพัฒนาสารสนเทศทางการศึกษา และเครือข่าย สารสนเทศ เพื่อเพิ่มการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้คนไทยทั้งในเมืองและชนบท” (สำนักงาน กณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 3) ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการในฐานะองค์กร สำคัญด้านการศึกษาจึงมีนโยบายพัฒนาระบบเทคโนโลยีทางการศึกษาและเครือข่ายสารสนเทศ เพื่อเพิ่มและกระจายโอกาสทาง การศึกษาให้คนไทยทั้งในเมืองและชนบท จากนโยบายดังกล่าว สถานศึกษาทุกแห่งจึงต้องเร่งรัดพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารการศึกษา และพัฒนาคุณภาพการ ศึกษาโดยเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนสนับสนุนความเป็นเลิศตามมาตรฐานตาม โครงสร้างใหม่ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยมีเป้าหมายให้สถานศึกษาทุกระดับมีนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ใน กระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนใช้ในการบริหารการศึกษาอย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ โดยมี มาตรการให้สถานศึกษาในสังกัดทุกระดับดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบ การประกันคุณภาพภายใน พัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐาน โดยสนับสนุนให้สถานศึกษา มีสารสนเทศทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อใช้ในการพัฒนาการบริหารการศึกษาของสถานศึกษา และจัดหานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้พัฒนา ตลอดจนใช้ในการบริหารการศึกษา ในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ รวมถึงเป้าหมายที่จะส่งเสริมให้สถานศึกษา มีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระดับวุฒิการศึกษาที่สูง ตรงตามสายงาน มากด้วยประสบการณ์ในบริหาร การศึกษาและมีลักษณะที่เป็นผู้นำที่โดดเด่น มีคุณธรรมจริยธรรม

การจัดทำสารสนเทศในสถานศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระบุรี เขต 2 เพื่อให้ได้สารสนเทศในสถานศึกษาที่ดี ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ ในการบริหารการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ยังไม่ประสบ ผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สารสนเทศในสถานศึกษาขาดความสามารถในการจัดทำ พิจารณา ได้จากรายงานการตรวจราชการในเขตตรวจราชการที่ 5 (จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัด สิงห์บุรี จังหวัดชัยนาท) ของนายประเสริฐ งามพันธ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ (เจือจันทร์ จงสถิตย์อยู่, 2547 : ออนไลน์) ผลการตรวจราชการพบว่าการบริหารงานเขตพื้นที่ การศึกษาทั้งด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุครุภัณฑ์และงบประมาณ และ ด้านวิชาการ พบว่าอันดับความพร้อมและการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระบุรี เขต 2 อยู่ในอันดับสุดท้าย โรงเรียนประถมศึกษานขนาดเล็กการบริหารจัดการยังประสบ ปัญหาเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศไม่ครบสมบูรณ์เกือบทุกโรงเรียน การใช้เทคโนโลยี การสื่อสารและสารสนเทศในการบริหารงานพบว่าสถานศึกษาหลายแห่งมีคอมพิวเตอร์แต่ยังขาด ซอฟต์แวร์ และบางแห่งยังขาดบุคลากรด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศ นอกจากนี้จาก การศึกษาดูงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 และ ประสบการณ์ตรงในการบริหารการศึกษาของผู้วิจัย พบว่าการจัดทำสารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ยังขาดความสมบูรณ์ จึงไม่สอดคล้องกับแนวคิด ที่ว่าการตัดสินใจด้านการบริหารศึกษานั้นปัจจัยสำคัญคือสารสนเทศ ซึ่งมีความสำคัญในฐานะ ที่เป็นเครื่องมือช่วยผู้บริหารสถานศึกษาในการตัดสินใจทุกกรณี สารสนเทศนับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ สุด เพราะผู้บริหารที่ทำงานต่าง ๆ นั้นแท้จริงจะมีได้ลงมือทำงานโดยตรงหากแต่จะต้องทำงาน เกี่ยวกับข้อมูลสิ่งต่าง ๆ มากกว่า

ดังนั้นสารสนเทศเพื่อการบริหารจึงมีความสำคัญทั้งในความหมายที่จะคอยช่วยเหลือ ผู้บริหารได้ข้อมูล ตัวเลข ที่จำเป็นสำหรับการตัดสินใจต่าง ๆ ที่สามารถกระทำได้อย่างดี (ธงชัย สันติวงษ์, 2533 : 287) สารสนเทศจึงเปรียบเสมือนเส้นเลือดของระบบซึ่งเป็นส่วนสำคัญ ในการบริหารงานในองค์กร สารสนเทศเป็นทรัพยากรที่มีค่ามากสำหรับการวางแผน การควบคุม และการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารและนักวางแผนปัจจุบันซึ่งกำลังเผชิญความสลับซับซ้อนที่เพิ่มขึ้น มากทุกทีตามความเจริญเติบโตทั้งในขนาด และปฏิสัมพันธ์องค์กรกับปัจจัยต่าง ๆ สารสนเทศเป็น เครื่องมือที่จะช่วยหรือแนะทิศทางที่ผู้บริหารจะเลือกดำเนินการเพื่อให้การดำเนินงานขององค์กร บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (วรพงษ์ สันติวงษ์, 2539 : 12) สารสนเทศต้องได้รับการออกแบบให้มี การป้อนข้อมูลแก่ผู้บริหารทุกระดับชั้นเพื่อช่วยในการตัดสินใจ มีการเน้นในเรื่องการเรียกหาข้อมูล ได้อย่างรวดเร็ว เพิ่มข้อมูลควรจะให้มีความแตกต่าง ๆ ที่จะตอบคำถาม ผู้บริหารได้ง่าย ๆ และ

มุ่งแสดงตัวเลขที่จะทำให้มีการตัดสินใจได้ง่ายและรวดเร็ว เนื่องจากในภาวะปัจจุบันการที่ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วนับว่ามีความสำคัญมาก (มณเฑียร นาคทองอินทร์. 2542 : 12) ที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งคือผู้ที่จะใช้สารสนเทศในการบริหารการศึกษานั้นคือผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ สามารถคิดวิเคราะห์ในการเลือกใช้สารสนเทศประกอบการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ และเนื่องจากการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาในปัจจุบันมีความยุ่งยากกว่าในอดีต และมีความซับซ้อนขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและการกระจายข่าวสารข้อมูลเป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง สารสนเทศจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง ที่ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารการศึกษาไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะสารสนเทศใช้ในการประกอบการตัดสินใจอย่างถูกต้อง (วีระ สุภากิจ. 2539 : 8) สารสนเทศได้ทวีความสำคัญขึ้นอย่างมากทั้งในชีวิตประจำวัน ผลกระทบของสารสนเทศมีอย่างกว้างขวางทั้งในระดับบุคคล กลุ่มองค์กร รวมทั้งการทำงานในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานภาครัฐ ธุรกิจ กฎหมาย วิทยาศาสตร์ การศึกษา องค์กรที่สามารถจัดการกับสารสนเทศได้ดีภายใต้การเปลี่ยนแปลง ย่อมจะดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความได้เปรียบในการแข่งขัน และช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพอใจในการทำงานมากขึ้นสู่ความสำเร็จในที่สุด (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. 2545 : 1)

ด้วยเหตุดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ในฐานะหน่วยงานควบคุมดูแลการดำเนินการตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการของสถานศึกษาในสังกัด จึงมีแนวนโยบายมุ่งเน้นสนับสนุน เร่งรัด การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาทุกระดับ และจัดทำสารสนเทศอย่างสมบูรณ์ สู่ความเป็นเลิศอย่างมีมาตรฐาน โดยมีเป้าหมายให้สถานศึกษามีนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษาและสารสนเทศ ใช้ในการบริหารการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ยังมีแนวนโยบายส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดมีโอกาสพัฒนาตนเองให้มีระดับความรู้ความสามารถในการบริหารการศึกษา โดยส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ตรงตามสายงานทั้งระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา ตลอดจนพัฒนาทักษะการจัดทำสารสนเทศทุก ๆ งาน ซึ่งโดยทั่วไปสารสนเทศที่สถานศึกษาต้องมีและใช้ให้เพียงพอในการบริหารการศึกษา ได้แก่ สารสนเทศงานวิชาการ สารสนเทศงานบุคคล สารสนเทศงานงบประมาณ และสารสนเทศงานบริหารทั่วไป ซึ่งต้องมีความสอดคล้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน แต่โดยที่งานวิชาการเป็นภารกิจหลักในการบริหารการศึกษา สารสนเทศงานวิชาการจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ดังนั้นการจัดทำสารสนเทศ

งานวิชาการในสถานศึกษาจะแสดงถึงศักยภาพของการบริหารการศึกษาของแต่ละสถานศึกษาว่า มีความสอดคล้องกับหลักสูตร ตรงตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ หรือสนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนได้อย่างแท้จริงหรือไม่ ดังที่ (สมศรี มธุรสสุวรรณ. 2541 : 2) สรุปไว้ว่า งานวิชาการเป็นศูนย์กลางของสถานศึกษาทั้งระบบ ดังนั้นสถานศึกษาใดที่งานวิชาการก้าวหน้ามักจะมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมเป็นที่ยอมรับ ส่วนสถานศึกษาใดที่งานวิชาการล่าช้าล้าอ่อนด้อย มักไม่เป็นที่นิยม ขาดศรัทธา ไม่เป็นที่ยอมรับ

นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ดังกล่าวนอกจากจะสนองนโยบายของรัฐบาล และนโยบายของกระทรวงศึกษาแล้ว ยังมีความมุ่งหมายเพื่อจะแก้ไขปัญหาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และป้องกันปัญหาในอนาคต ซึ่งแนวโน้มบุคลากรของแต่ละสถานศึกษามีจำนวนลดลง เนื่องจากโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด และการจำกัดอัตรากำลังภาครัฐ บุคลากรของแต่ละสถานศึกษาจึงไม่เพียงพอต่อการบริหารการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ประกอบกับศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน เช่น ระดับวุฒิการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีหลายระดับแตกต่างกันไป กล่าวคือ มีทั้งระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี ทั้งที่ตรงกับสายงานคือสาขาการบริหารการศึกษา และไม่ตรงกับสายงานคือสาขาอื่น ๆ อีกทั้งการมีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษามีระยะเวลาแตกต่างกัน ทำให้การจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา เพื่อให้ได้สารสนเทศงานวิชาการประกอบในการวางแผน การปฏิบัติ และการตัดสินใจในการบริหารการศึกษามีความสมบูรณ์ไม่เท่ากัน การบริหารการศึกษาจึงประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพไม่เท่ากัน ไม่สอดคล้องกับหลักการของประกาศกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัย พ.ศ. 2546 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2546 :36) หมวดที่ 1 ข้อ 2 ที่ระบุว่า การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษอย่างต่อเนื่องประกอบด้วย 1) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ...และหมวด 2 ข้อ 5 ที่ระบุว่าให้สถานศึกษาจัดสารสนเทศที่มีข้อมูลอย่างเพียงพอต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกส.) 2544 : 5) ที่ระบุว่าสถานศึกษามีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารการศึกษอย่างเป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษาต้องมีสารสนเทศครบถ้วนถูกต้อง ตรงกับความต้องการ และทันต่อการใช้งาน ดังนั้น สถานศึกษาทุกแห่งมีภารกิจต้องดำเนินการบริหารการศึกษากันให้

สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนสอดคล้องกับหลักการของกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัย พ.ศ. 2546 และมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นสำคัญ

สภาพและปัญหาของการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ในปัจจุบัน จากการลาดการณ์ตามเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ไม่แตกต่างจากสภาพและปัญหาการจัดทำสารสนเทศในปัจจุบันขององค์กรอื่น ๆ คือ องค์กรไม่สามารถจัดทำสารสนเทศให้ทันตามกำหนด ผู้บริหารติดตามความก้าวหน้าของโครงการไม่ได้ ผู้บริหารไม่ทราบว่าผลงานขององค์กรเป็นอย่างไร ผู้บริหารไม่สามารถวางแผนงบประมาณได้เหมาะสม องค์กรไม่ได้พัฒนาการจัดทำสารสนเทศจากระดับล่าง องค์กรมีการจัดทำสารสนเทศแบบกระจัดกระจาย ไม่สามารถรวบรวมเพื่อสรุปเป็นสารสนเทศที่ต้องการ การพัฒนาการจัดทำสารสนเทศเป็นไปอย่างไม่มีทิศทาง ขาดการวางแผนแม่บทการจัดทำสารสนเทศ รากเหง้าของปัญหาคือขาดการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดทำสารสนเทศให้เข้มแข็ง ขาดการพัฒนาบุคลากรให้เข้าใจประโยชน์และการใช้สารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารไม่ได้สนใจสนับสนุนเพราะไม่ทราบประโยชน์และความสำคัญของสารสนเทศ และไม่ได้รับงบประมาณที่เพียงพอสำหรับการดำเนินการ (กรรชิต มาลัยวงศ์. 2540 : 16-18) สภาพและปัญหาของการจัดทำสารสนเทศอาจเกิดจากระดับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหารของผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้กำหนดทิศทางการจัดทำสารสนเทศในองค์กร หรืออาจเกิดจากความพร้อมขององค์กรทั้งในด้านขนาด และปริมาณบุคลากร สภาพและปัญหาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ข้างต้น ระดับวุฒิการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งแสดงถึงความรู้ความสามารถในการบริหารการศึกษาโดยนัย และขนาดของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงาน อาจเป็นตัวกำหนดทิศทาง ลักษณะ ปริมาณ ในการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษาที่มีความสมบูรณ์

แนวความคิดการจัดทำสารสนเทศเพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีความสมบูรณ์ เพื่อใช้ประกอบการบริหารการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระดับวุฒิการศึกษาที่สูง มีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษามาก มีลักษณะที่โดดเด่น เช่น มีวิสัยทัศน์ที่ดี มีภาวะผู้นำ มีคุณธรรมจริยธรรม และสามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้องแล้ว สิ่งที่เป็นในการบริหารการศึกษาอย่างยิ่ง คือ สารสนเทศที่ถูกต้อง เที่ยงตรง ลับไว ช่วยในการวางแผน การปฏิบัติ และการตัดสินใจ ดังนั้นการจัดทำสารสนเทศเพื่อให้ได้

มาซึ่งสารสนเทศที่มีความสมบูรณ์ดังกล่าว จึงต้องดำเนินการตามขั้นตอนการจัดทำสารสนเทศในสถานศึกษา ซึ่งมีผู้กล่าวไว้ เช่น (วิระ สุกากิจ. 2539 : 318) กล่าวว่ามี 6 ขั้นตอน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การจัดระเบียบข้อมูลหรือหน่วยเก็บ การวิเคราะห์ข้อมูล และการใช้ข้อมูล ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและการใช้ข้อมูลสามารถกระทำไปพร้อม ๆ กันได้ ส่วน (เกรียงไกร จันทโรทัย. 2542 : 4) สรุปว่ามี 5 ขั้นตอน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล และ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2538 : 21-25) กำหนดไว้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การนำเสนอสารสนเทศ และการจัดเก็บสารสนเทศ ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ขั้นตอนการจัดทำสารสนเทศในสถานศึกษาข้างต้นพบว่า มีขั้นตอนไม่แตกต่างกันมากนัก จึงสรุปเป็นแนวทางว่าการจัดทำสารสนเทศในสถานศึกษามี 5 ขั้นตอน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูล และการใช้ข้อมูล ดังนั้น การจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา จึงควรมีขั้นตอนตามลำดับดังกล่าวด้วยจึงจะมีความสมบูรณ์

งานวิชาการในสถานศึกษาปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขอบข่ายไว้ในคู่มือการบริหารสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 32) ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการ แก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

จากเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการปฏิรูปการศึกษา และการกำหนดนโยบายด้านสารสนเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 รวมทั้งข้อมูลเชิงประจักษ์และประสบการณ์การบริหารการศึกษาของผู้วิจัยเกี่ยวกับการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา ทำให้ทราบว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ต้องพัฒนาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา ให้สมบูรณ์เพียงพอที่จะนำมาประยุกต์ใช้ประกอบการวางแผน การปฏิบัติ และการตัดสินใจในการบริหารการศึกษา ซึ่งกล่าวว่าการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2

ดังกล่าวเป็นการจัดทำสารสนเทศที่ขาดความสมบูรณ์ในขั้นตอนการจัดทำสารสนเทศ ไม่ว่าจะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูล และการใช้ข้อมูล โดยการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษาที่ขาดความสมบูรณ์ในขั้นตอนการจัดทำ อาจเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุแตกต่างกันไป เช่น ระดับวุฒิการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา หรือขนาดของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานอยู่ ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนขึ้น จึงมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาว่าสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ในปีการศึกษา 2547 มีสภาพและปัญหาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษาอยู่ในระดับใด โดยเฉพาะการที่สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ในปัจจุบันนั้น มีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระดับวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน มีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาแตกต่างกัน และปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน จะมีผลต่อการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษาทั้ง 12 ประการ ตามกรอบแนวคิดกระบวนการจัดทำสารสนเทศงาน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูล และการใช้ข้อมูล แตกต่างกันหรือไม่ และถ้ามีผลต่อการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษาแตกต่างกัน จะแตกต่างกันอย่างไร

จากการศึกษาเอกสารและข้อมูลงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดทำสารสนเทศ เช่น การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ของ รังสรรค์ ลุประสงค์ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาระบบสารสนเทศแตกต่างกันตามระดับการศึกษา ส่วนวิลาวัลย์ สติธยวงศ์ (2540 : บทคัดย่อ) พบว่ายังขาดแคลนเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนประเด็นสภาพและปัญหาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 และการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับวุฒิการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่แตกต่างกัน และขนาดของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานที่ขนาดแตกต่างกัน ยังไม่พบคำตอบโดยตรง และไม่มีผู้ใดรายงานในเรื่องนี้ อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นในการศึกษาวิจัยเพื่อให้ทราบสภาพและปัญหาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 รวมถึงความแตกต่างในสภาพและปัญหาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับวุฒิการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

ที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงาน ผลการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 นำไปใช้เป็นข้อมูลกำหนดแนวนโยบายเพิ่มเติมในการพัฒนาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษาในสังกัด เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่สามารถนำไปพัฒนาคุณภาพในการบริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทางการศึกษานำไปประยุกต์ใช้ตามสภาพของหน่วยงานทางการศึกษานั้น ๆ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับวุฒิการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ประสิทธิภาพในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงาน
4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับวุฒิการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ประสิทธิภาพในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงาน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยสภาพและปัญหาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลและรับทราบถึงระดับสภาพการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 และระดับปัญหาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ซึ่งข้อมูลที่ได้และระดับของสภาพและปัญหาที่รับทราบดังกล่าว สามารถ

นำมาใช้เป็นพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาปรับปรุงการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ได้เป็นอย่างดี ส่วนผลการเปรียบเทียบสภาพ และปัญหาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับวุฒิการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ประสบการณ์ในการบริหาร การศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 สามารถนำมาใช้ประกอบการวางแผน ตัดสินใจ ส่งเสริมพัฒนาเพื่อยกระดับวุฒิการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ให้สอดคล้องกับสภาพ การดำเนินงานของสถานศึกษาได้ และพิจารณาคุณสมบัติในการสอบแข่งขัน คัดเลือก ผู้บริหาร สถานศึกษาในสังกัดในอนาคต และเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการพัฒนาส่งเสริมการจัดทำ สารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษาโดยรวมแห่งทุกขนาดในสังกัด และที่สำคัญจะได้สารสนเทศ นำมาซึ่งการบริหารการศึกษา ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ และการตัดสินใจ ในการบริหาร การศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมการนำพา สถานศึกษาในสังกัดบริหารการศึกษาได้ตาม เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ อีกทั้งจะเป็นข้อมูลอ้างอิง เปรียบเทียบสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานทางการศึกษา ในการกำหนดแนวทางพัฒนาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในหน่วยงานนั้น ๆ อีกด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 และเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการ จัดทำ สารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 โดย จำแนกตามระดับวุฒิการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาของ ผู้บริหารสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงาน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยไม่ครอบคลุมถึงส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องแต่อาจมีผลก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อน ของการวิจัยได้ เช่น จำนวนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ประสบการณ์ของบุคลากรในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ คุณภาพของ เครื่องคอมพิวเตอร์ หรือการสนับสนุนเทคโนโลยีสารสนเทศจากหน่วยงานอื่นเป็นกรณีพิเศษ ซึ่ง ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2547 จำนวน 170 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ได้รับการสุ่มเลือกมาจากประชากร โดยมีค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ตามวิธีการสุ่มของ เกรจซี่ และ มอร์แกน (ยุทธพงษ์ กัษวรรณ. 2543 : 75, อ้างอิงจาก Krejcie and Morgan. 1970. **Educational and Psychological Measurement.** p. 608-609.) วิธีการสุ่มคือ นำจำนวนสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ทั้งหมดมาแบ่งชั้นภูมิตามขนาดของสถานศึกษา (Stratified sampling) ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลากรายชื่อสถานศึกษา เพื่อกำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาตามรายชื่อที่สุ่มเลือกได้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 118 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

2.1.1 ระดับวุฒิการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

2.1.2 ประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งได้ 3 ระดับ คือ น้อยกว่า 5 ปี ระหว่าง 5 – 10 ปี และมากกว่า 10 ปี

2.1.3 ขนาดของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงาน แบ่งได้ 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก (นักเรียนไม่เกิน 300 คน) ขนาดกลาง (นักเรียน 301-1,000 คน) และขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 1,001 คนขึ้นไป) ตามเกณฑ์การแบ่งขนาดสถานศึกษาของสำนักงานรับรองและประเมินมาตรฐานการศึกษา (สมศ.) (องค์กรมหาชน) (สำนักงานรับรองและประเมินมาตรฐานการศึกษา. 2546 :16)

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 สภาพและปัญหาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษาตามกรอบแนวคิดการจัดทำสารสนเทศ 5 ขั้นตอน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูล และการใช้ข้อมูล ของงานวิชาการในสถานศึกษา 12 ประการ คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ

นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

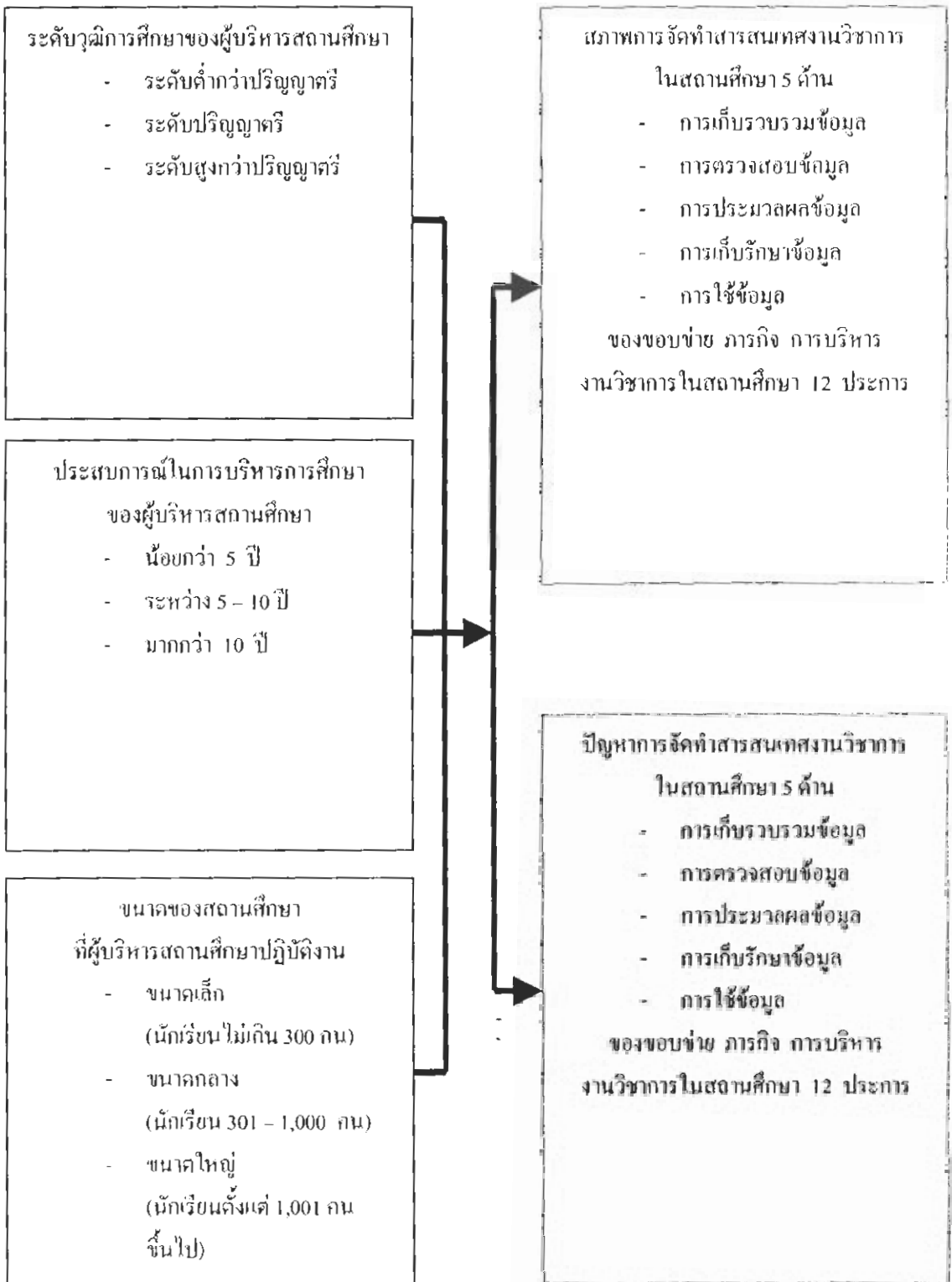
3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 และเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับวุฒิการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ประสิทธิภาพในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตามกระบวนการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา โดยสรุปแนวคิดกระบวนการจัดทำสารสนเทศในสถานศึกษาของวิระ สุภากิจ เกียรติไกร จันทรโรทัย และสำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามขอบข่าย ภารกิจ การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา 12 ประการของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ได้รับการวิเคราะห์ประมวลผลแล้ว สามารถนำไปใช้อ้างอิงในการตัดสินใจของผู้บริหารได้

2. การจัดทำสารสนเทศ หมายถึง การดำเนินงานจัดทำสารสนเทศสถานศึกษา ตามกระบวนการ 5 ขั้นตอนเพื่อให้ได้สารสนเทศ ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูล และการใช้ข้อมูล

3. งานวิชาการ หมายถึง ขอบข่าย การกิจ การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา 12 ประการ ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

4. การจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง การนำขอบข่าย การกิจ การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา 12 ประการ ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา มาจัดทำสารสนเทศตามกระบวนการจัดทำสารสนเทศในสถานศึกษา 5 ขั้นตอน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูล และการใช้ข้อมูล เพื่อให้ได้สารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา

5. สภาพการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง ร้อยละของการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา วัดได้จากมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ในแบบสอบถาม

6. ปัญหาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง ร้อยละของข้อสงสัยในการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา วัดได้จากมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ในแบบสอบถาม

7. สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอววกเหล็ก อำเภอวังม่วง อำเภอแก่งคอย อำเภอหนองแค และอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

8. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาในปีการศึกษา 2547 หรือผู้รักษาการในตำแหน่งนั้น ๆ

9. ระดับวุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับวุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้บริหารสถานศึกษา โดยกำหนดให้มี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

10. ประสบการณ์ในการบริหารการศึกษา หมายถึง จำนวนปีที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา หรือรักษาการในตำแหน่งจนถึงปัจจุบัน โดยกำหนดให้มี 3 ระดับ ได้แก่ น้อยกว่า 5 ปี ระหว่าง 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี

11. ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง ลักษณะของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานอยู่ โดยพิจารณาตามเกณฑ์การแบ่งขนาดสถานศึกษาของสำนักงานรับรองและประเมินมาตรฐานการศึกษา (องค์กรมหาชน) (สมศ. 2546 : 16) จำแนกเป็น

11.1 ขนาดเล็ก (นักเรียนไม่เกิน 300 คน)

11.2 ขนาดกลาง (นักเรียน 301-1,000 คน)

11.3 ขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 1,001 คนขึ้นไป)

สมมติฐานการวิจัย

1. สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 มีสภาพการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

2. สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 มีปัญหาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

3. สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีสภาพและปัญหาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา แตกต่างกัน

4. สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ผู้บริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาแตกต่างกัน มีสภาพและปัญหาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา แตกต่างกัน

5. สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ผู้บริหารสถานศึกษา ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีสภาพและปัญหาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการวิจัยสภาพและปัญหาการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการพัฒนาส่งเสริมการจัดทำสารสนเทศงานวิชาการในสถานศึกษาทุกแห่งทุกขนาดในสังกัด และที่สำคัญจะได้สารสนเทศนำมาซึ่งการบริหารการศึกษา ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ และการตัดสินใจในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมการนำพาสถานศึกษาในสังกัดบริหารการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ